

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Milana Podhrázkého v právní věci žalobkyně: **SPOLEM-IMPEX, s. r. l.**, se sídlem Cetatea Alba 16A, 2002 Kišinev, Moldavská republika, zastoupená JUDr. Karolem Hrádelou, advokátem se sídlem Pod Beránkou 2469/1, Praha 6, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 1387/7, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 12. 2021, čj. 30176-5/2021-900000-316, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 3. 2024, čj. 5 Af 3/2022-124, ve znění opravného usnesení ze dne 10. 6. 2024, čj. 5 Af 3/2022-155,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 3. 2024, čj. 5 Af 3/2022-124, ve znění opravného usnesení ze dne 10. 6. 2024, čj. 5 Af 3/2022-155, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Celní úřad pro hlavní město Prahu rozhodnutím z 8. 4. 2021, čj. 277218/2021-510000-31, žalobkyni vyměřil spotřební daň z tabákových výrobků za zdaňovací období prosinec 2019 ve výši 3 739 708 Kč (dále „platební výměr“).

[2] K odvolání žalobkyně žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím změnil výrokovou část (návěti/záhlaví výroku) platebního výměru tak, že text: »*Celní úřad pro hlavní město Prahu (dále jen „správce daně“) na základě kompetencí svěřených zákonem č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o celní správě“), věcně příslušný dle § 1 odst. 4 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebních daních“) a místně příslušný dle § 10 zákona o celní správě, vydává podle § 101 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“)*« **nahradil textem:** »*Celní úřad pro hlavní město Prahu (dále jen „správce daně“) věcně a místně příslušný podle § 6 odst. 1 písm. a), odst. 2, § 8 odst. 1 písm. c), a § 10 odst. 1 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů a § 1 odst.*

4 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebních daních“) vydává za použití § 101 a § 102 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), a za slova: „spotřební daň z tabákových výrobků“ **vložil text:** „, cigaret zn. Richmond modré, které jsou předmětem spotřební daně podle § 101 odst. 3 písm. a) bod 1 zákona o spotřebních daních,“. Ve zbytku platební výměr potvrdil.

[3] Městský soud v Praze výše uvedeným rozsudkem žalobu žalobkyně zamítl.

[4] Městský soud ve věci nařídil jednání původně na 28. 2. 2024, k němuž předvolal žalovaného a zástupce žalobkyně Ing. Ivo Šulce, daňového poradce. K předvolání z 2. 2. 2024, adresovaného a doručeného zástupci žalobkyně, městský soud použil vzor č. 27 k občanskému soudnímu řádu „*předvolání zástupce účastníka k prvnímu jednání ve věcech, v nichž může být jednáno bez přítomnosti účastníků, platí-li předvolání též pro zastupovaného účastníka, pokud nebylo provedeno přípravné jednání dle § 114c o. s. ř.*“ podle sdělení Ministerstva spravedlnosti č. 1/2017 z 29. 12. 2017, čj. 12/2017-OJD-ORG/43, o vydání vzorů „tr. ř., o. s. ř., z. ř. s., k. ř., d. ř.“, doporučených pro použití v trestním a v občanském soudním řízení, ve znění pozdějších sdělení aktualizujících a doplňujících tyto vzory (dále „vzor č. 27“). Součástí předvolání doručeného zástupci žalobkyně tak bylo upozornění, že „[P]ředvolání k jednání soud doručuje pouze zástupci (zástupkyni) účastníka řízení (§ 49 odst. 1 o.s.ř.). Je proto na zástupci (zástupkyni), aby účastníka řízení o nařízeném jednání informoval(a). ...“. Z důvodu na straně zástupce žalobkyně a k jeho žádosti, městský soud odročil nařízené jednání na 6. 3. 2024, o čemž vyrozuměl žalovaného a zástupce žalobkyně. Ve vyrozumění o odročení jednání městský soud též uvedl, že krom odročení jednání zůstává v ostatním předvolání k jednání v platnosti.

[5] Dne 4. 3. 2024 obdržel městský soud z datové schránky výše uvedeného zástupce žalobkyně žádost o odročení nařízeného jednání, v níž zástupce uvedl, že tento den obdržel od „*právního zástupce*“ žalobkyně, paní A. C., požadavek na odročení jednání ve věci žalobkyně nařízeného na 6. 3. 2024 z důvodu nemožnosti žalobkyně osobně se účastnit jednání pro nemoc. Přílohou datové zprávy byl jednak dopis paní A. C. s žádostí o odročení jednání v rumunštině, včetně překladu do angličtiny a ruštiny, a jednak kopie dvou listin zřejmě v rumunském jazyce, jež podle uvedeného dopisu měly být plnou mocí a lékařským potvrzením o nemoci.

[6] Na jednání konaném 6. 3. 2024 soud uvedl, že byt obdržel žádost zástupce žalobkyně o odročení, nebude jednání odročovat, jelikož pro rozhodnutí ve věci není zapotřebí zajistit přítomnost žalobkyně na jednání, neboť je na ústním jednání přítomen její řádný zástupce podle plné moci k zastupování, udělené mu jednatelem žalobkyně, datované 19. 1. 2022 (č. l. 16 spisu městského soudu). Zástupce žalobkyně zároveň potvrdil, že tato plná moc nebyla ze strany žalobkyně odvolána. K listinám vyhotoveným pouze v rumunském jazyce, bez českého překladu, městský soud uvedl, že nebyl schopen zjistit jejich obsah a že zásadně není povinen nechat si cizojazyčné listiny doložené do spisu přeložit. Městský soud proto jednal bez osobní přítomnosti žalobkyně.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[7] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) napadla rozsudek městského soudu kasační stížností. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek i rozhodnutí žalovaného a věc

pokračování

vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Eventuálně aby zrušil rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] Stěžovatelka namítla, že jí bylo odepřeno právo na spravedlivý proces, neboť nebyla přizvána k soudnímu jednání a nemohla se jej zúčastnit, pozván byl jen její zástupce, což je důvodem pro zrušení napadeného rozsudku. Jakmile se sama stěžovatelka dozvěděla o konání jednání, kontaktovala městský soud, který se však jejím podáním odmítl zabývat, neboť bylo v cizím jazyce. Přímo stěžovatelka ani neměla technickou možnost dostavit se do České republiky, jelikož se o jednání dozvěděla až krátce před jeho konáním. Stěžovatelka tak neměla čas na přípravu v délce alespoň deseti dnů, jak stanoví soudní řád správní, a městský soud tak zatížil řízení vadou, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, jak plyne z rozsudku NSS z 31. 5. 2004, čj. 7 Ads 41/2003-50, č. 323/2004 Sb. NSS. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka má sídlo v cizím státě, nebylo by dostačujících ani zákonem stanovených deset dnů.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí. Uvedl, že ke kasační námitce vztahující se k řízení před městským soudem žalovanému nepřisluší se vyjadřovat. Nicméně dodal, že k průběhu řízení před městským soudem nemá námitek a neshledává, že by byla stěžovatelka zkrácena na svých právech, a to i proto, že původně nařízené jednání bylo na žádost jejího právního zástupce odročeno.

[10] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud rozhodl o zrušení napadeného rozsudku (ve znění opravného usnesení) pro vadu řízení před městským soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., bylo by nadbytečné reprodukovat ostatní kasační námítky mířící do věci samé a vyjádření žalovaného k nim.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] Stěžovatelka namítla, že jí bylo odepřeno, resp. porušeno její právo na spravedlivý proces, neboť nebyla přizvána k soudnímu jednání a nemohla se jej zúčastnit, pozván byl jen její zástupce.

[13] Podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále „Listina“) *má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem.*

[14] Podle § 49 odst. 1 s. ř. s. *k projednání věci samé nařídí předseda senátu jednání a předvolá k němu účastníky tak, aby měli čas k přípravě přiměřené povaze věci, alespoň však 10 dnů; kratší čas k přípravě lze stanovit v řízeních, v nichž je soud povinen rozhodnout ve lhůtách počítaných na dny. O jednání vyrozumí osoby zúčastněné na řízení.*

[15] Podle § 42 odst. 2 s. ř. s. *má-li účastník nebo osoba zúčastněná na řízení zástupce, doručuje se pouze zástupci. Má-li však účastník nebo osoba zúčastněná na řízení něco osobně vykonat, doručí se i jim.*

[16] Nejvyšší správní soud ze spisu městského soudu ověřil, že v době, kdy předvolával k jednání (2. 2. 2024) a vyrozumíval o jeho odročení (13. 2. 2024), byla stěžovatelka bezpochyby zastoupena Ing. Ivo Šulcem na základě řádně udělené písemné plné moci z 19. 1. 2022. Dále ověřil, že jak předvolání k jednání původně nařízenému na 28. 2. 2024, tak i vyrozumění o jeho odročení na 6. 3. 2024 doručil pouze žalovanému a zástupci stěžovatelky, nikoli přímo stěžovatelce jako účastníkovi řízení.

[17] Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudky ze 4. 2. 2009, čj. 1 As 107/2008-100, z 31. 3. 2009, čj. 5 Afs 102/2008-106, z 28. 8. 2013, čj. 4 Ads 67/2013-21, z 29. 3. 2013, čj. 4 Ads 109/2012-69, či ze 17. 10. 2022, čj. 5 Azs 246/2022-49) je třeba předvolání k ústnímu jednání doručit nejen zástupci účastníka, ale i přímo účastníkovi řízení, nepostačuje tak doručení předvolání pouze zástupci, jak se zjevně domníval městský soud v nyní projednávané věci.

[18] Uvedené rozsudky reflektují judikaturu Ústavního soudu (nálezy ze 17. 7. 2002, sp. zn. II. ÚS 145/02 (N 95/27 SbNU 99), či z 19. 7. 2007, sp. zn. II. ÚS 138/07 (N 114/46 SbNU 85)), podle níž je předvolání účastníka řízení k jednání předpokladem pro realizaci jeho práv vyplývajících z čl. 38 odst. 2 Listiny, zejména práva být přítomen projednání své vlastní věci a vyjádřit se ke všem důkazům. Má-li být uvedené základní právo realizováno, musí být účastníkovi umožněno, aby se jednání mohl osobně účastnit, účastník tedy musí být o jeho konání soudem v souladu s § 42 odst. 2 ve spojení s § 49 odst. 1 s. ř. s. osobně vyrozuměn. Předvolání k jednání je proto třeba doručit nejen jeho zástupci, ale i přímo tomuto účastníkovi. K jednání musí být účastník řízení soudem vždy samostatně oblesán (rozsudek NSS čj. 5 Azs 246/2022-49, bod 17).

[19] V tomto ohledu tedy městský soud nepostupoval v souladu se závěry uvedené judikatury, byť k předvolání zástupce stěžovatelky použil vzor č. 27. V první řadě odkaz na § 49 odst. 1 o. s. ř. v rámci upozornění na daném předvolání, že bude doručeno pouze zástupci (zástupkyni) účastníka řízení a že je na něm (na ní), aby účastníka o nařízeném jednání informoval(a), je (již od 1. 1. 2005) zjevně neaktuální. Městský soud měl patrně na mysli současný § 50b o. s. ř., ve znění účinném od 1. 7. 2009. Zejména však městský soud v tomto případě předvolával účastníky k jednání v soudním řízení správním, nikoliv v občanském soudním řízení. Při doručování předvolání se tedy uplatní výše citovaný § 42 odst. 2 s. ř. s., který upravuje shodnou otázku jako § 50b o. s. ř., tedy to, kdy postačí doručovat zástupci účastníka řízení, a kdy je třeba doručit i přímo účastníkovi. Uvedené ustanovení občanského soudního řádu se tedy v daném ohledu v soudním řízení správním neuplatní ani na základě § 42 odst. 5 s. ř. s. (tím méně § 64 s. ř. s.). K § 42 odst. 2 s. ř. s. se vztahuje výše citovaná judikatura, v jejímž světle nemůže předvolání městského soudu zasláné zástupci stěžovatelky, nikoliv stěžovatelce samotné, obstát (rozsudek NSS čj. 5 Azs 246/2022-49, bod 18).

[20] Ačkoliv by již samotné nepředvolání stěžovatelky k jednání před městským soudem představovalo vadu, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a tedy důvod pro zrušení napadeného rozsudku, v posuzovaném případě lze navíc, stejně jako ve výše uvedené věci sp. zn. 5 Azs 246/2022, poukázat ještě na to, že městský soud na daném jednání provedl stěžovatelkou navržené důkazy (bod 26 napadeného rozsudku), k nimž se však stěžovatelka v důsledku výše popsaného pochybení městského soudu neměla možnost vyjádřit.

pokračování

[21] Dalšími námitkami uplatněnými v kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť dospěl-li k závěru, že řízení před městským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, není možné usuzovat na důvodnost či nedůvodnost dalších kasačních námitek ve vztahu k takovému rozhodnutí, jestliže výsledkem zákonného procesu by mohlo být rozhodnutí jiné (rozsudek NSS čj. 5 Azs 246/2022-49, bod 21).

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek městského soudu, ve znění opravného usnesení, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je městský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Znovu tak provede jednání, k němuž řádně předvolá rovněž stěžovatelku, tj. předvolání bude doručovat přímo stěžovatelce osobně, a umožní jí tak plnohodnotně realizovat její procesní práva (rozsudek NSS čj. 5 Azs 246/2022-49, bod 22).

[23] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 19. března 2025

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu